

EMV-TIEDOTTA 2/2001

VERKKOPUOLEN VALVONTAMALLIA KEHITETÄÄN.....	2
KHO:N PÄÄTÖKSIÄ.....	3
EMV:N PÄÄTÖKSIÄ.....	3
Revon Sähkö Oy:n siirtohinnoittelu kohtuullista	3
Kuopion Energian sähköliiketoimintojen eriyttämispäätös.....	4
Megavoiman hinnoittelun korjaaminen.....	5
SÄHKÖMARKKINAT.....	6
Kilpailuneuvoston Helsingin Energiaa ja Kuopion Energiaa koskevat päätökset	6
Vattenfall Siirto ja Fortum Aluesiirron johtojen rakennuslupapäätökset.....	7
Yli puolet sähköstä ostetaan sopimushintaan	8
MAAKAASUMARKKINAT.....	8
Maakaasuverkkolupien myöntäminen alkanut	8
Gasum Oy:lle maakaasuverkkolupa ja järjestelmävastuu	9
Maakaasun myynti ostorenkaille.....	10
EMV:SSA TAPAHTUU.....	11
Sähkömarkkinalakiin ehdotettavat muutokset lausuntokierrokselle	11
Yhtiökohtaiset tehokkuusluvut tietoverkossa.....	12
Fingrid Oyj:n sähkön siirron hinnoittelu oma-aloitteiseen tutkintaan.....	12
Tutkimushanke investoinneista sähkön siirron hinnoittelun valvonnassa.....	12
Tutkimus häviösähkön määrittämisestä ja sen kohtuullisesta hinnoittelusta	13
Energiamarkkinavirasto muutti Kamppiin	13
Energiamarkkinavirasto palveluksessanne	13
Oikeudelliset asiat	13
Tariffit.....	13

Verkkopuolen valvontamallia kehitetään

Pari viime vuotta on ollut vilkasta aikaa sähkön siirron hinnoittelun valvontamallin kehittämisessä. Sähkömarkkinalain säännösten ja niitä selittävien lainvalmisteluasiakirjojen periaatteista ja ohjenuorista on kuljettu melkoinen matka verkkopalvelujen kohtuullisen hinnoittelun tulkinnassa. Käsitteet kohtuullinen tuotto, kohtuulliset kustannukset ja verkko toiminnan tehokkuus ovat saaneet ponnisteluja jälkeä mitattavan muodon.

Kevään aikana jakeluverkkoyhtiöt saivat alustavan arvion omasta kustannustehokkuudestaan vuoden 1999 aineiston perusteella lasketuna. Vilkkaan kommentti- ja korjauskierroksen perusteella yritys kohtaisia tietoja korjattiin ja uudet, korjattujen tietojen perusteella lasketut tehokkuusluvut toimitettiin yrityksille elokuun lopussa. Kevään tilanteeseen verrattuna keskimääräinen tehokkuusluku nousi 0,74:stä 0,85:een. Samalla tehokkaiden yritysten määrä kasvoi neljällä. Korjauskierros osoittaa sen, että verkkoliiketoimintaa harjoittavien yritysten on vastaisuudessa kiinnitettävä aikaisempaa suurempaa huolellisuutta eriyttämislaskelmiin samoin kuin muihinkin viranomaiselle toimitettaviin tietoihin. Epätarkkuudet ja virheet toimitetussa aineistossa johtavat vääriin tuloksiin ja johtopäätöksiin, millä jatkossa on myös taloudellista merkitystä yritykselle.

Vuonna 2002 jakeluverkkoyritykset voivat omassa hinnoittelussaan ottaa huomioon joko toimintansa tehostamistarpeet tai kannustinlisän. Energiemarkkinavirastossa on arvioitu tehokkuuden huomioimista puhtaasti myös sähkömarkkinalain kannalta. Laki mahdollistaa selkeästi kepin käytön, sillä hinnoittelun kohtuullisuutta koskevan lainkohdan perusteissa todetaan, että yritysten kustannustasoa tulisi verrata kustannuksiin, joihin yrityksellä olisi tosiasiallinen mahdollisuus. Sen sijaan kannustinlisän suhteen laki ei ole yhtä selkeä. Tältä osin Energiemarkkinavirasto katsoo sähkömarkkinalain ensimmäisen pykälän, jonka mukaan lain tavoitteena on varmistaa

edellytykset tehokkaasti toimiville sähkömarkkinoille, tarjoavan perustelun tehokkuuden palkitsemiselle. Antaahan tehokkuuden hyvittäminen yrityksille kannustimia pyrkiä tehokkuuden lisäämiseen, mistä hyötyvät yrityksen ja sen omistajien lisäksi myös yritysten asiakkaat.

Tehokkuuden ohella toinen iso hanke on kevästä 2001 lähtien ollut Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun tutkimushanke ”Investoinnit sähkön siirron hinnoittelun valvonnassa”, joka etenee professori Partasen johdolla. Asia on erittäin keskeinen, sillä ollaanhan sähköverkkotoiminnassa tekemisissä hyvin pääomavaltaisen toimialan kanssa. Hankkeessa arvioidaan käyttöomaisuuden kulukirjausten vaihtoehtoisia tapoja puhtaalta pöydältä lähtien. Mm. alan taholta on kritisoitu voimakkaasti nimenomaan nykyisin kohtuullisuusarvioinnissa sovellettavaa menetelmää, jossa käytetään investointien kolmen vuoden liukuvaa keskiarvoa kuvaamassa sähköverkon teknistaloudellista vanhenemista. Yhtenä arvioitavana vaihtoehtona on tietyillä perusteilla verkon arvosta lasketut tasapoistot. Muita keskeisiä selvityskohteita ovat verkostokomponenttien pitoaikojen määrittäminen ja verkostoon tehtävien toimenpiteiden jakaminen kuluksi ja investoinneiksi. Hankkeen on määrä valmistua vuoden loppuun mennessä.

Kolmas valvontamalliin liittyvä kehityshanke on ollut asiantuntijalausannon teettäminen sähkönjakeluverkkoyhtiöiden pääomakustannusten arviointiperiaatteista. Nykyistä menetelmää on kehitettävä, sillä Suomen Pankki lopettaa yritysten lainakannan keskikoron tilastoimisen vuoden 2003 alusta. Tätä referenssikorkoahan on käytetty vieraan pääoman kohtuullisena kustannuksena. Verkkoliiketoiminnan harjoittajat ovat arvostelleet myös sitä, että sallittu tuottoprosentti on tiedossa vasta jälkikäteen eivätkä he siten voi ottaa sitä huomioon etukäteen hinnoittelun ja talouden suunnittelussaan. Svenska Handelshögskolanin rahoituksen professorilla on teetetty asiantuntijalausunto siitä, miten oman pääoman tuoton pohjana käytettävää valtion viiden vuoden obligatiokorkoa voitaisiin ennustaa ja miten

verkkoyhtiöiden vieraan pääoman riskipremio voitaisiin määrittää. Asiantuntijalausunto tulee lausunnolle loppusyksystä yhdessä Energiamarkkinaviraston muistion kanssa, jossa käsitellään korkoennusteen käyttöä hinnoittelun valvonnassa.

Kuten koko sähkömarkkinoiden avaamisprosessi myös verkkopuolen hinnoittelun valvontamalli etenee ja kehittyy asteittain. Lisäämällä malliin uusia ominaisuuksia ja parantamalla huonoksi havaittuja ja koettuja osia kuljemme kohti sellaista mallia, joka on hyväksyttävä niin lain, verkkopalveluasiakkaiden, verkkooperaattoreiden kuin viranomaistenkin näkökulmasta.

Hyvää alkanutta syksyä!
Asta Sihvonen-Punkka

KHO:N PÄÄTÖKSIÄ

Energiamarkkinavirasto antoi 24.11.2001 päätöksen Tornion kaupungin energialaitoksen sähkön siirron hinnoittelun kohtuullisuudesta. Sen mukaan sijoitetun pääoman pääoman tuotto oli vuosina 1996-1999 ylittänyt kohtuullisena pidettävän tuoton yhteensä noin 19 miljoonalla markalla. Päätöksessään Energiamarkkinavirasto velvoitti Tornion kaupungin energialaitosta korjaamaan hinnoittelunsa. Tornion kaupunki valitti Energiamarkkinaviraston päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkein hallinto-oikeus antoi asiassa ratkaisunsa 3.7.2001.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että sähkömarkkinalain perustelut ja verkkotoiminnan luonne niin sanottuna luonnollisena monopolina huomioon ottaen Energiamarkkinavirasto on voinut arvioida energialaitoksen hinnoittelun kohtuullisuutta energialaitoksen oman kustannusrakenteen ja kannattavuuden perusteella. Saadun selvityksen perusteella ei voida katsoa, että Energiamarkkinaviraston käyttämissä arviointiperusteissa, jonka Energiamarkkinavirasto on voinut harkintavaltansa nojalla valita useista mahdollisista menetel-

mistä, tai sen soveltamisessa olisi ilmeisiä virheitä tai että Energiamarkkinavirasto olisi käyttänyt harkintavaltansa muussa tarkoituksessa kuin se on sähkömarkkinalain mukaan käytettävissä.

Korkein hallinto-oikeus totesi, ettei kunnallista energialaitosta ei ole sähkömarkkinalaissa, kun otetaan erityisesti huomioon lain 28 §:n 1 momentti ja 30 §, asetettu hinnoittelun kohtuullisuusvaatimuksen kannalta muista verkkohaltijoista poikkeavaan asemaan.

Edellä olevan perusteella korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei Energiamarkkinaviraston päätös ole lainvastainen, ja tämän vuoksi korkein hallinto-oikeus hylkäsi Tornion kaupunginhallituksen tekemän valituksen.

*Korkeimman hallinto-oikeuden päätös
3.7.2001 Dnro 3636/1/00 ATK, taltio 1540*

EMV:N PÄÄTÖKSIÄ

Revon Sähkö Oy:n siirtohinnoittelu kohtuullista

Pyhännän Rakennustuote Oy teki Energiamarkkinavirastolle 3.1.1997 toimenpidepyynnön sähkön Revon Sähkö Oy:n sähkön siirron hinnoittelun kohtuuttomuudesta.

Tutkimuspyyntö koski Revon Sähkö Oy:n verkkotoiminnan vuonna 1997 voimassa olleita tariffeja. Tutkimus kohdistettiin 1.5.1996 alkaneesta tilikaudesta vuoden 1999 loppuun, joskin tutkimuksen kannalta relevantti tilinpäätösaineisto rajoittui 1.5.1998 jälkeiseen kahteen tilinpäätökseen. Revon Sähkö Oy:n sähkön siirron hinnoittelun kohtuullisuutta ei voitu arvioida yksityiskohtaisesti tilikausien 1.5.1996 – 30.4.1997 ja 1.5.1997 – 30.4.1998 osalta näiden tilikausien eriytettyihin tilinpäätöksiin liittyvien ongelmien vuoksi. Tutkinnan aikana kuntien omistama Revon Sähkö –konserni myytiin Vattenfall Oy:lle.

Energiamarkkinakeskuksen tekemän laskelman perusteella Revon Sähkö Oy:n verkko- toiminnan tuotto kuitenkin oli sekä vuonna 1998 että vuonna 1999 pienempi kuin kohtuullinen tuotto.

Päätöksessään Energiamarkkinavirasto katsoi, ettei Revon Sähkö Oy ollut menetellyt sähkömarkkinalain 10 §:n 1 momentin eikä 14 §:n 2 momentin vastaisesti sähkön siirron hinnoittelussaan tilikausina 1.5. - 31.12.1998 ja 1.1.1999 - 31.12.1999.

*Energiamarkkinaviraston päätös 10.5.2001
Dnro 47/42/97*

Kuopion Energian sähköliiketoimintojen eriyttämispäätös

Sähkömarkkinalain taustalla olevan hallituksen esityksen mukaan tulee sähköverkkotoiminnan eriytetyn tilinpäätöksen sisältää ainoastaan laissa määritellyn sähköverkkotoiminnan. Mitään muita toimintoja tai toimintojen osia ei hallituksen esityksen mukaan saa sisällyttää sähköverkkotoiminnan eriytettyyn tilinpäätökseen. Muiden sähköliiketoimintojen osalta ei hallituksen esityksessä ole erikseen vastaavaa mainintaa. Hallituksen esityksessä kuitenkin pääsääntöisesti sähköliiketoimintoja käsitellään yhtenä kokonaisuutena ja niihin tässäkin tapauksessa soveltuvat samat säännökset.

Kuopion Energia on vaatinut sähkön siirron hinnoittelun kohtuullisuutta koskevassa päätöksessä (Dnro 252/442/96) sähköverkkotoimintansa varallisuuteen lisättäväksi osan sähköasematonteista ja johtoalueista, jotka eivät ole Kuopion Energian omassa taseessa, vaan ovat Kuopion kaupungin taseessa. Kuopion Energia on osoittanut, että osa Kuopion Energian sähköverkkotoiminnalle kuuluvasta varallisuudesta on sähköliiketoimintoja Kuopion kaupungin kirjanpidosta eriyttäessä jätetty kaupungin taseeseen, eikä siirretty Kuopion Energian taseeseen. Sähkömarkkinalain mukaan sähköliiketoimintojen eriyttämistä kunnasta tehtäessä olisi Kuopion kaupungin hal-

litsemat sähköverkkotoimintaan kuuluvat maa-alueet tullut siirtää sähköliiketoimintoja harjoittavalle Kuopion Energialle.

Sinänsä sähkömarkkinalaki sallii kaksi vaihtoehtoa omaisuuserien käsittelyyn kunnan ja kunnan energialaitoksen välisessä suhteessa. Toinen on varallisuuden siirtäminen pääomansijoituksena energialaitoksen taseeseen ja toinen on varallisuuden vuokraaminen kohtuullisesta vuokrasta energialaitokselle, jolloin se siis säilyy kunnan taseessa. Tässä tapauksessa Kuopion kaupunki/Kuopion Energia on vaatinut sovellettavaksi ensimmäistä mainituista vaihtoehtoista, vaikkei varsinaista siirtoa energialaitoksen taseeseen ole koskaan suoritettu. Tämä on sinänsä hyväksyttävää, mutta edellyttää tasejatkuvuuden periaatteen ja toisaalta toimenpiteiden pysyvyyden periaatteen mukaisesti sitä, että Kuopion kaupunki sijoittaa mainitut varallisuuserät Kuopion Energiaan pääomansijoituksenluonteisena varallisuussirtona, eikä enää pidä kyseistä varallisuutta omassa taseessaan.

Lisäksi Kuopion Energia on sisällyttänyt sähköverkkotoiminnan tuloslaskelmaan sellaisia tuottoja ja kuluja, jotka Kuopion Energian toimittamien lisäselvitysten mukaisesti eivät kuulu sähköverkkotoimintaan. Kuopion Energian on todettu tilikausina kalenterivuosina 1996, 1997, 1998 ja 1999 jättäneen eriyttämättä sähköverkkotoiminnastaan kokonaisuudessaan ulkopuolisen asennustoiminnan, mutta on kuitenkin osittain eriyttänyt ulkopuolisen asennustoiminnan tilikauden 1999 osalta. Lisäksi Kuopion Energia on tilikausina 1996, 1997 ja 1998 jättänyt jakamatta hallinto-osaston varallisuuden ja pääoman asianomaisille sähköliiketoiminnoille. Hallinto-osaston tuotot ja kulut on kuitenkin kaikkina tilikausina jaettu asianmukaisesti.

Lisäksi Kuopion kaupunki ei sähkömarkkinalain 32 §:n mukaisesti ollut liittänyt eriytettyjä tilinpäätöksiä osaksi virallista tilinpäätöstään.

Muilta osin Kuopion kaupungin/Kuopion Energian eriyttämiskäytännön ei ole todettu rikkoneen sähkömarkkinalain ja sen nojalla

annettujen säädösten ja määräysten asettamia vaatimuksia.

Energiamarkkinavirasto on velvoittanut sähkömarkkinalain 39 §:n 1 momentin nojalla Kuopion kaupungin korjaamaan Kuopion Energian eriyttämisen Kuopion kaupungista sähkömarkkinalain mukaiseksi tilikaudesta 1.1.-31.12.2001 alkaen. Energiamarkkinavirasto velvoittaa sähkömarkkinalain 39 §:n 1 momentin nojalla Kuopion kaupungin muuttamaan Kuopion Energian eriytettyjen tilinpäätösten julkistamiskäytäntöään 1.1.-31.12.2000 tilikaudelta laadittavasta Kuopion kaupungin tilinpäätöksestä alkaen sähkömarkkinalain mukaiseksi siten, että Kuopion kaupungin viralliseen tilinpäätökseen sisältyvät Kuopion Energian liikelaitoksen eriytetyt tilinpäätökset edellisen tilikauden vertailutietoineen.

Energiamarkkinavirasto on myös velvoittanut sähkömarkkinalain 39 §:n 1 momentin nojalla Kuopion kaupunki/Kuopion Energian korjaamaan toimintojensa eriyttämisessä soveltamansa käytännön sähkömarkkinalain mukaiseksi 1.1.-31.12.2001 tilikaudelta laadittavista eriytetyistä tilinpäätöksistä alkaen siten, että kauppa- ja teollisuusministeriön sähköliiketoimintojen eriyttämisestä antaman päätöksen mukainen aiheuttamisperiaate riittävällä tarkkuudella toteutuu. Lisäksi Kuopion kaupunki/Kuopion Energian tulee varmistaa se, että laadittavat tilinpäätökset perustuvat todellisiin kirjanpidossa tai sisäisessä laskennassa tehtyihin ryhmittelyihin. Kuopion kaupunki/Kuopion Energian tulee kirjata ulkopuolisen asennustoiminnan tulot ja menot sekä tase-erät sähköverkkotoiminnasta muihin sähköliiketoimintoihin ja jakaa Kuopion Energian hallinto-osaston tase eri sähköliiketoiminnoille sekä tehdä vastaavat korjaukset myös tilikautta 1.1.-31.12.2000 koskeviin vertailutietoihin.

Energiamarkkinaviraston päätös 5.4.2001, Dnro 170/452/2001

Megavoiman hinnoittelun korjaaminen

Energiamarkkinavirasto totesi 9.2.1999 tekevänsä päätöksessä Megavoima Oy:n menettelleen sähkömarkkinalain 10 §:n 1 momentin sekä 14 §:n 1 ja 2 momentin vastaisesti sähkön siirron hinnoittelussaan vuosina 1996 ja 1997. Megavoiman tarkasteluajankohtana noudattamien sähkön siirtotariffien hinnoittelu ei täyttänyt sähkömarkkinalain kohtuullisuuden vaatimusta. Megavoiman jakeluverkkoliiketoimintaan sitoutuneen pääoman tuotto ylitti vuonna 1996 Energiamarkkinaviraston arvioiman, verkkopalveluiden hinnoittelun kohtuullisuuden perustana olevan sijoitetun pääoman kohtuullisen tuoton 2,8 miljoonalla markalla ja vuonna 1997 1,9 miljoonaa markalla.

Megavoima valitti Energiamarkkinaviraston päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi Megavoiman valituksen siltä osin, kuin yhtiötä oli kielletty soveltamasta sellaista sähkön siirron hinnoittelua, joka ei täytä sähkömarkkinalain edellyttämää hinnoittelun kohtuullisuuden vaatimusta, ja yhtiö oli velvoitettu korjaamaan sähkön siirron hinnoittelunsa sähkömarkkinalain säännösten mukaiseksi kolmen kuukauden kuluessa Energiamarkkinaviraston päätöksen lainvoimaiseksi tulosta ja ilmoittamaan tekemänsä korjaavat toimenpiteet Energiamarkkinavirastolle. Korkein hallinto-oikeus hyväksyi Megavoiman valituksen ja kumosi Energiamarkkinaviraston päätöksen siltä osin, kuin yhtiölle on annettu määräyksiä siitä, minkälaisiin laskemiin sen on tariffinsa perustettava.

Megavoima sulautui 30.9.2000 Lounais-Suomen Sähkö Oy:öön. Samalla päivämäärällä Lounais-Suomen Sähkö Oy:n emoyhtiö Länsivoima Oyj sulautui Fortum Oyj:öön ja Lounais-Suomen Sähkö Oy:n nimi muutettiin Fortum Sähkönjakelu Oy:ksi. Megavoima säilyi kuitenkin omana hinta-alueenaan, jonka nimeksi tuli Fortum Sähkönjakelu Oy Satakunnan alue. Länsivoima Oyj:n nimi muuttui

Fortum Sähkönsiirto Oy:ksi. Jälkimmäinen omistaa valtaosan Fortum Sähkönjakelu Oy:n käyttämästä sähkönjakeluverkosta.

Megavoima muutti siirtohintojaan 1.7.1999 alkaen. Hinnan muutos liittyi hinnoittelun kustannusvastaavuutta ja rakennetta koskeviin korjauksiin, joihin Energiamarkkinavirasto oli Megavoiman 9.2.1999 antamallaan päätöksellä velvoittanut. Toteutuneessa siirtohintojen muutoksessa Megavoiman hinnat laskivat 0,4 p/kWh verrattuna ennen 1.7.1999 voimassa olleeseen hinnoitteluun.

Kanta- ja alueverkkosiirron hinta nousi marraskuun alussa 1998 noin 0,7 p/kWh. Megavoima ei vienyt tätä korotusta Megavoiman siirtohintoihin. Megavoiman kannalta em. muutokset merkitsivät yhteensä noin 1,1 p/kWh tuoton alennusta.

Megavoima oli laskenut näiden muutosten vaikutukset vuosien 1999 ja 2000 tuottoon Energiamarkkinaviraston päätöksen mukaisesti. Hinnanmuutokset astuivat voimaan 1.7.1999 ja vuodelta 1999 olisi saavutettu kohtuullisen tuoton taso, jos ne olisivat tulleet voimaan vuoden 1999 alusta. Seuraava vuosi 2000 ja budjetin mukainen ennuste vuodelle 2001 näyttävät Megavoiman mielestä selvästi korjaavien toimenpiteiden olevan riittäviä Energiamarkkinaviraston päätöksen mukaisesti.

Energiamarkkinavirasto arvioi Megavoiman sähkön siirron hinnoittelun kohtuullisuutta koskevien korjaavia toimenpiteiden riittävyyttä Fortum Sähkönjakelu Oy:n toimittamien laskelmien pohjalta.

Laskelmien osalta arvioitiin toisaalta, onko käytetty laskentamenetelmä yhdenmukainen Megavoimaa koskevassa päätöksessä käytetyn menetelmän kanssa ja toisaalta ovatko laskelmissa käytetyt pohjatiedot luotettavia. Energiamarkkinaviraston mielestä Fortum Sähkönjakelu Oy:n käyttämä laskentamenetelmä on yhdenmukainen Energiamarkkinaviraston Megavoimaa koskevassa päätöksessä käytettämän menetelmän kanssa lukuun ottamatta menetelmää, jolla verkko-omaisuuden

kulukirjaukset on tehty. Fortum Sähkönjakelu Oy ei ollut korjannut verkkoinvestointeja tukuhintaindeksillä laskiessaan verkkoinvestointien kolmen vuoden liukuvaa keskiarvoa. Energiamarkkinavirasto teki korjaukset laskelmiin oma-aloitteisesti.

Laskelman mukaan vuonna 2000 Megavoiman jakeluverkkoliiketoimintaan sitoutuneen pääoman tuotto sen sijaan alitti kohtuulliseksi katsottavan tuottotason 2,8 miljoonalla markalla. Käytettävissä olevien tietojen valossa näyttää siltä, että sitoutuneen pääoman tuotto alittaa kohtuulliseksi katsottavan tason 1,3 miljoonalla markalla vuoden 2001 osalta. Energiamarkkinavirasto katsoi Megavoiman suorittamat korjaavat toimenpiteet riittäviksi.

Energiamarkkinaviraston päätös 23.5.2001, Dnro 331/421/2000

SÄHKÖMARKKINAT

Kilpailuneuvoston Helsingin Energiaa ja Kuopion Energiaa koskevat päätökset

Kilpailuneuvosto hylkäsi 18.6.2001 antamallaan päätöksillä kilpailuviraston vaatimukset, jotka koskivat kilpailunrajoituslain vastaista menettelyä Helsingin Energian ja Kuopion Energian sähkö- ja kaukolämpöpalveluiden hinnoittelussa. Kilpailuviraston mukaan kysymys oli kohtuuttoman hinnoittelukäytännön soveltamisena ilmenevästä määrävän markkina-aseman väärinkäytöstä. Virasto vaati ylihinnoittelun kieltämistä ja huomattavien seuraamusmaksujen määräämistä.

Kilpailuneuvosto korosti päätöksissään, että sähkökaupan kilpailun toimivuuden kannalta ratkaiseva merkitys on sähkönsiirtoverkkojen hinnoittelulla. Sähkömarkkinalain mukainen sähkönsiirtovelvollisuus, verkkohinnoittelun valvonta ja tosiasiallinen mahdollisuus vaihtaa sähkön toimittajaa tähtäävät siihen, ettei sähkön hinta muodostu kohtuuttomaksi. Tar kasteltuaan sähköverkon hinnoittelua toisaalta hintavertailun ja toisaalta energialaitosten kannattavuuden näkökulmasta kilpailuneu-

vosto päättyi sille kannalle, ettei verkkohinnoittelussa ollut ilmennyt kilpailunrajoituslaissa tarkoitettua kohtuuttomuutta. Sellaista ei tullut esille myöskään sähköenergian ja kaukolämmön myynnin osalta.

Kilpailuneuvoston päätökset ovat merkittäviä kilpailunrajoituslain ja sähkömarkkinalain yhteensovittamista sekä kilpailuviranomaisten ja energiamarkkinoiden erityisvalvontaviranomaisen toimivaltaa määrittäviä ennakkotapauksia. Koska Energiamarkkinavirasto antoi 20.3.2001 oman ratkaisunsa Kuopion Energian verkkopalveluiden hinnoittelun kohtuullisuudesta, on tarpeen tuoda esille selventäviä huomioita kilpailuneuvoston päätöksistä.

Kilpailuneuvoston kannan mukaan sähkömarkkinalaki erityislakina tarjoaa ensisijaiset keinot sähkömarkkinoiden toimivuuden ja kilpailun turvaamiseksi. Sähkömarkkinalakiin perustuva hinnoittelun valvonta täydentää kilpailunrajoituslain määrävän markkina-aseman väärinkäytön sääntelyä. Kilpailuneuvosto katsoo, että sähkömarkkinalain ja kilpailunrajoituslain lähtökohdissa, rakenteessa ja keinovalikoimassa olevista eroista (mm. seuraamusmaksu ja vahingonkorvausvelvollisuuden laajuus) seuraa, että sähkömarkkinalain mukainen hinnoittelun kohtuullisuusarviointi ei välttämättä ole identtinen kilpailunrajoituslain kohtuuttomuusarviointin kanssa. Kilpailuneuvosto totesi päätöksessään EY:n kilpailuoikeuteen perustuvan oikeuskäytännön mukaisesti, että kilpailunrajoituslain tarkoituksena ei ole tietyn hintatason tai tietyn kannattavuustason määrääminen yritysten noudatettavaksi, vaan nimenomaan erityislainsäädännön avulla voidaan harjoittaa toimialakohtaista erityissääntelyä ja antaa tiukempia hinnoittelua koskevia määräyksiä. Edellisen perusteella kilpailuneuvosto katsoi, että se, että hinnoittelu ei täytä sähkömarkkinalain kohtuullisuusvaatimusta, ei merkitse automaattisesti sitä, että hinnoittelu olisi katsottava myös kilpailunrajoituslain tarkoittamaksi kohtuuttoman hinnoittelukäytännön soveltamiseksi. Edelleen kilpailuneuvosto korosti useissa kohdin sitä, etteivät kilpailunrajoituslain mukaiset ratkaisuperusteet vasta-

vuoroisesti sisällä kannanottoa erityislainsäädäntöön, kuten sähkömarkkinalakiin, perustuvaan ratkaisutoimintaan.

Kilpailuneuvoston päätösten johdosta voidaan todeta johtopäätöksenä, että kilpailuneuvoston antamat ratkaisut selkiinnyttivät merkittävästi soveltamisalaltaan päällekkäisten kilpailunrajoituslain sekä sähkö- ja maakaasumarkkinalakien soveltamiskäytäntöä ja viranomaisten tehtävänjakoa. On varsin epätodennäköistä, että kilpailuviranomaiset antaisivat päätösten jälkeen langettavia ratkaisuja hinta-tasoa koskeviin tutkimuspyyntöihin, joten päällekkäisten käsittelyiden ja päätösten ongelma poistuu pitkälti. Sähkö- ja maakaasumarkkinoilla hintatason kohtuullisuuden valvonta tapahtuu jatkossa ensisijaisesti Energiamarkkinaviraston toimesta. Seuraamukset mahdollisista lainrikkomuksista määräytyvät tällöin erityislainsäädännön perusteella. Toisaalta voidaan todeta, että kilpailuneuvoston päätökset eivät merkitse muutosta Energiamarkkinaviraston ratkaisukäytäntöön, jonka korkein hallinto-oikeus on vahvistanut päätöksillään.

Lisätietoja antavat Energiamarkkinavirastossa johtava lakimies Arto Rajala, puh. 09 6220 3616 sekä kilpailuneuvostossa vt. pääsihteeri Minna Hammarberg, puh. 09 160 4692.

Vattenfall Siirto ja Fortum Aluesiirron johtojen rakennuslupapäätökset

Fortum Aluesiirto Oy haki 22.6.2000 päivätyllä hakemuksella Energiamarkkinavirastolta lupaa 110 kV sähköjohdon Elovaara-Ylöjärvi rakentamiseen. Vattenfall Siirto Oy haki puolestaan 6.7.2000 päivätyllä hakemuksella Energiamarkkinavirastolta lupaa 110 kV sähköjohdon Pinsiö-Lamino rakentamiseen.

Hakemuksissaan yhtiöt olivat esittäneet sähkömarkkina-asetuksen 5 §:ssä mainitut tiedot sekä selvitykset johdon tarpeellisuudesta, ympäristövaikutuksista ja soveltuvuudesta alueen maankäyttöön. Koska hakemusten kohteena

olevat johtohankkeet olivat keskenään osittain päällekkäisiä, Energiamarkkinavirasto päätti käsitellä lupahakemukset yhdessä.

Asian käsittelyn aikana Energiamarkkinavirasto pyrki saamaan osapuolia sopimaan asiasta ja etsimään kompromissiratkaisua, jonka avulla hankkeet voitaisiin yhdistää teknistaloudellisesti parhaalla mahdollisella tavalla. Kevään aikana käydyn kirjeenvaihdon aikana osapuolet eivät kuitenkaan olleet valmiita tinkimään omista vaatimuksistaan. Tässä vaiheessa Energiamarkkinavirasto katsoi, ettei edellytyksiä sovun löytämiseksi ollut olemassa eikä keskusteluja osapuolten kesken kannattanut jatkaa. Asia jätettiin näin Energiamarkkinaviraston ratkaistavaksi. Energiamarkkinavirasto ratkaisi asian myöntämällä luvan Fortum Aluesiirto Oy:n hakemuksen perusteella. Koska Vattenfall Siirto Oy:n hankke oli rinnakkainen Fortum Aluesiirto Oy:n hankkeen kanssa, ei luvan myöntämiselle Vattenfall Siirto Oy:n hankkeelle ollut edellytyksiä. Sähkömarkkinalain perusteella Energiamarkkinavirasto hylkäsi Vattenfall Siirto Oy:n lupahakemuksen. Vattenfall Siirto Oy on valittanut päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

*Energiamarkkinaviraston päätös 21.6.2001
Dnro 205/431/2000 ja Dnro 194/431/2000*

Yli puolet sähköstä ostetaan sopimushintaan

Energiamarkkinaviraston keräämien tietojen perusteella vuonna 2000 hieman yli puolet eli 54 prosenttia jakeluverkkoihin liittyneille sähkönkäyttäjille myydystä sähköenergiasta perustui kilpailutettuihin sopimuksiin tai tarjoushintoihin. Vuotta aiemmin kilpailutetun sähkön osuus oli 49 prosenttia. Myyjää vaihtaneiden osuus on pysynyt edelleen hyvin alhaisena.

Viime vuonna asuinhuoneistojen ja -kiinteistöjen käyttämästä sähköstä lähes joka neljäs kilowatti-tunti eli 24 prosenttia oli ostettu joko ulkopuoliselta tai paikalliselta myyjältä tarjoushinnoin. Edellisvuonna asuinhuoneistojen ja -kiinteistöjen käyttämästä sähköstä 20 prosenttia perustui sopimus-hintoihin.

Muissa käyttäjäryhmissä sähkön hankkiminen tarjousten perusteella on yleisempää. Heidän käyttämästä sähköstä viime vuonna lähes kolme neljäsosaa perustui sopimushintoihin. Vuotta aiemmin kilpailutetun sähkön osuus oli 69 prosenttia.

Vaikka merkittävä osa sähköstä ostetaan tarjoushinnoin, vain noin kolme prosenttia käyttäjistä on Suomessa vaihtanut sähkön myyjäänsä. Myyjää vaihtaneiden osuus on Suomessa selvästi pienempi kuin esimerkiksi Ruotsissa ja Norjassa. Energiamarkkinavirasto pitääkin toimivien sähkömarkkinoiden kannalta tärkeänä, että toimintatavoilla ja säädöksillä edistettäisiin entistä paremmin toimivaa sähkökilpailua. Tällainen olisi esimerkiksi sähkömarkkinalain 5-vuotishuollon yhteydessä esillä ollut säädös maksuttomasta myyjän vaihtomahdollisuudesta kerran vuodessa.

MAAKAASUMARKKINAT

Maakaasuverkkolupien myöntäminen alkanut

EMV on myöntänyt kolme maakaasuverkkolupaa ja kolmelle yhtiölle on myönnetty poikkeuslupa.

Lupakäsittelyä on hidastanut EMV:ssä vireillä olevien asioiden lukumäärä ja rajoitettujen resurssien lisäksi se, että lähes kaikki hakemukset ovat osoittautuneet osittain puutteelliseksi. Osassa pyydettyjä täydennyksiä on kyse vain tarkennuksista tai täsmennyksistä asiaan tai lisätiedon saamisesta.

Taloudellisten edellytysten täyttyminen on tutkittu suurimmasta osasta hakemuksia, muiden edellytysten osalta on lähetetty toistaiseksi noin 15 yhtiölle täydennyskehoitus. Nämä

hakemukset on tarkoitus käsitellä täydennyksen saavuttua. Hakemusten puutteellisuus on myös osoittanut, että EMV:n lupahakemuspohjan olisi tullut olla tarkempi ja selittävämpi.

Verkkolupahakemusten puutteellisuuden vuoksi, ja jotta niihin saataisiin täydennykset ja hakemus käsittelykelpoiseksi mahdollisimman pian, on poikkeuslupien käsittely siirtynyt myöhempään. Myös poikkeusluvista on useampi epäselvä tapaus, joita on vielä selvitettävä tarkemmin.

Lisätietoja maakaasuverkkolupa-asioista EMV:ssa antaa Tuula Gottleben, puh. 09-6220 3618.

Gasum Oy:lle maakaasuverkkolupa ja järjestelmävastuu

Gasum Oy on hakenut maakaasuverkkolupaa maakaasun siirtoverkkotoimintaan 30.1.2001 Energiamarkkinavirastoon saapuneella hakemuksella. Yhtiö on esittänyt hakemuksessaan ehdotuksensa järjestelmävastuun sisällöstä. Energiamarkkinavirasto on antamallaan välipäätöksellä (28.2.2001, Dnro 59/711/2001) määrännyt Gasum Oy:n järjestelmävastuuseen maakaasun siirtoverkossa. Tässä yhteydessä järjestelmävastuun sisältö on määritelty maakaasumarkkinalain ja siihen liittyvien säännösten mukaisesti. Välipäätöksen mukainen lupa on voimassa siihen saakka, kunnes yhtiön maakaasuverkkolupahakemus on kokonaisuudessaan ratkaistu, kuitenkin enintään 31.12.2001 asti.

Maakaasuverkkotoimintaa saa harjoittaa vain maakaasumarkkinaviranomaisen antamalla luvalla. Lupa myönnetään toistaiseksi tai erityisestä syystä määräajaksi. Se voidaan myöntää yhteisölle tai laitokselle.

Lupa myönnetään, jos luvanhakijalla on tekniset, taloudelliset ja organisatoriset edellytykset huolehtia maakaasuverkkotoiminnasta maakaasumarkkinoita koskevan lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Luvan hakijan tu-

lee täyttää seuraavat edellytykset: 1) hakijan organisaation tulee vastata sen verkkotoiminnan luonnetta; 2) hakijalla tulee olla palveluksessaan riittävä henkilöstö; 3) hakijalla tulee olla taloudelliset edellytykset kannattavaan maakaasuverkkotoimintaan; 4) hakijalla tulee olla palveluksessaan henkilö, joka on nimetty käytön valvojaksi ja jolla on maakaasuasetuksessa (1058/1993) säädetty pätevyys ja mahdollisuus valvoa putken käyttöä.

Gasum Oy on esittänyt selvityksen siitä, että sillä on tekniset, taloudelliset ja organisatoriset edellytykset huolehtia harjoittamastaan maakaasuverkkotoiminnasta maakaasumarkkinoita koskevan lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Edellä mainituilla perusteilla Energiamarkkinavirasto katsoo, ettei ole estettä myöntää maakaasuverkkolupaa Gasum Oy:lle.

Maakaasumarkkinalain mukaan maakaasumarkkinaviranomainen määrää maakaasuverkkoluvassa yhden siirtoverkonhaltijan vastaamaan maakaasun siirtojärjestelmän teknisestä toimivuudesta ja käyttövarmuudesta sekä huolehtimaan siirtojärjestelmän tasevastuuseen kuuluvista tehtävistä tarkoituksenmukaisella ja maakaasumarkkinoiden osapuolten kannalta tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla.

Energiamarkkinavirastoon antamassaan päätöksessään katsonut, että Gasum Oy:llä on edellytykset huolehtia maakaasun siirtojärjestelmän järjestelmävastuusta maakaasumarkkinalain mukaisesti ja Energiamarkkinavirasto on myöntänyt Gasum Oy:lle luvan harjoittaa maakaasumarkkinalaisia tarkoitettua maakaasuverkkotoimintaa. Energiamarkkinavirasto on määrännyt Gasum Oy:n järjestelmävastuuseen maakaasun siirtojärjestelmässä.

Verkonhaltijan on huolehdittava järjestelmävastaavalle määrätystä tehtävistä ja velvollisuuksista.

Järjestelmävastaavan tulee organisoida järjestelmävastuuseen kuuluvat tehtävät siten, että maakaasukaupan esteet ovat mahdollisimman vähäiset. Siirtojärjestelmän tasevastuun ja

maakaasukauppojen selvityksen hoitamiseen kuuluvien tehtävien suorittaminen tulee järjestää joko maakaasun hankintaa ja myyntiä hoitavista toimintayksiköistä erillisen toimintayksikön tai järjestelmä vastaavan kokonaan omistaman yhtiön tehtäväksi.

Energiamarkkinaviraston päätös 21.8.2001, Dnro 59/711/2001

Maakaasun myynti ostorenkaille

EMV sai tutkittavakseen lausuntopyynnön, jonka mukaan vuoden 2001 maakaasun toimituksista ja toimitussopimuksista sovittaessa, asiakaskunta on esittänyt kysymyksiä kaasun hankkimisesta erilaisilla ostoyhteenliittymillä. Gasum Oy on tehnyt maakaasun toimitussopimuksia aikaisemman käytännön mukaisesti vain sellaisten asiakkaiden kanssa, jotka ovat itse maakaasun käyttäjiä sopimuksessa yksilöidyssä kohteessa tai jakeluyhtiöitä, jotka vastaavat ja kehittävät maakaasun jakelu- tai verkkotoimintaa yksilöidyssä kohteessa. Kaasun fyysiseen käsittelyyn ja omistukseen sekä kaupalliseen riskiin liittyvät vastuut on siten tarkasti yksilöity toimitussopimuksissa ja vastuun siirto osapuolten välillä on selkeä.

Gasum Oy:n hinnoittelujärjestelmä M2001 on voimassa vain vuoden 2001 ja uuden hinnoittelujärjestelmän M2002 suunnittelu on alkanut kevään 2001 aikana. Tässä Gasum Oy pyrkii ottamaan huomioon asiakaskunnassa esiintynyttä intressiä hankkia maakaasua erilaisten yhteenliittymien tai ostorenkaiden kautta. Hinnoittelujärjestelmässä M2002 on tarkoitus toteuttaa maakaasumarkkinalain hengen mukaisesti täydellinen eriyttäminen maakaasun myynnin ja siirron välillä.

Gasum Oy hankkii Suomessa myytävää maakaasua pitkäaikaisella hankintasopimuksella. Gasum Oy ei pysty tasapainottamaan tiettyjä tähän sopimukseen liittyviä tekijöitä kesken sopimuskauden, eikä se tämän vuoksi voi sallia ostorenkaiden tai vastaavien hankintaliittymien käyttöä esimerkiksi kesken hinnoit-

telujärjestelmän M2001 sopimuskauden. Uusilla ostoyhteenliittymillä voi olla seuraamuksia myös maakaasualan kilpailuasetelmille, kun samoissa hankintakokoluokissa olevat maakaasun käyttäjät ovat de facto eriarvoisessa asemassa. Ostoyhteenliittymät saattavat aiheuttaa epätervettä kilpailua pidentämällä maakaasun toimitusketjua ja siihen liittyvää toimitusturvallisuutta. Gasum Oy on pyytänyt Energiamarkkinavirastoa lausumaan kantansa suunnitteilla olevaan uuteen hinnoittelujärjestelmään M2002 edellä mainitusta kehittämissuunnasta.

Yhteenvetona Energiamarkkinavirasto toteaa, että maakaasumarkkinalaisia säädetään muun muassa keskeisistä maakaasumarkkinoilla toimivien velvollisuuksista. Periaatteessa ei ole estettä sille, että maakaasumarkkinoilla toimivat yritykset tekevät sellaisia sopimuksia keskenään, joiden perusteella sopimusosapuoli on oikeutettu enempään kuin laki edellyttää.

Energiamarkkinavirasto katsoo, että maakaasuverkkojen monopoliluonteesta ja verkkopalvelujen myyntihintoja ja -ehtoja sekä niiden määräytymisperusteita koskevista tasapuolisuuden ja syrjimättömyyden vaatimuksista johtuen, on kuitenkin edellytettävä, että kaikkia asiakkaita kohdellaan tasapuolisesti ja yhtäläisiä ehtoja soveltaen silloinkin, kun sopimuskäytäntö ylittää maakaasumarkkinalain vähimmäisvaatimukset. Siten on katsottava, että myös edullisempaa ehtoa tai muuta menettelyä on sovellettava kaikkiin asiakkaisiin ja tarjottava yhtäläiset palvelut suosimatta jotain tai joitain asiakasryhmiä. Kuten hallituksen esityksessä 134/1999 on todettu (s. 27), on yleisistä myyntihinnoista ja -ehdoista poikkeaminen sallittu vain erityisissä tapauksissa, kuten esimerkiksi asiakkaan edellyttäessä tavanomaisesta poikkeavaa palvelua, jonka hintaa ei voi määritellä yleisen tariffin perusteella.

Vastaavasti määrävässä markkina-asemassa maakaasuverkossa olevan maakaasun myyjän on toimitettava maakaasua kohtuulliseen hintaan verkkoon liittyneen asiakkaan sitä pyytä-

essä. Toimitusvelvollisuus, eli käytännössä sopimuspakko, on tällaisella myyjällä vain verkkoon liittyneeseen asiakkaaseen nähden. Jos maakaasun toimittamista vaativa ei ole liittynyt verkkoon, ei ole osoitettavissa toimitusvelvollista myyjää. Kun asiakas on liittynyt johonkin verkkoon, mitä oikeutta liittämisen velvollisuus ja osin myös verkon ja laitteistojen kehittämisvelvollisuus turvaavat, voidaan myös toimitusvelvollinen myyjä määritellä.

Energiamarkkinavirasto toteaa edelleen, ettei maakaasumarkkinalaissa ole estetty ostoyhteenliittymien perustamista. Ostoyhteenliittymän maakaasumarkkinalain mukaiset oikeudet ja velvollisuudet ovat puolestaan yhtäläiset muihin alan toimijoihin nähden. Ostoyhteenliittymän on, voidakseen tehokkaasti vedota maakaasumarkkinalailla suojattuihin oikeuksiin, täytettävä samat edellytykset kuin muidenkin alalla toimivien yritysten. Toimitusvelvollisuutta arvioitaessa keskeistä on ostoyhteenliittymän kohdalla se, onko se itsenäisenä kohteena liittynyt johonkin jakeluverkkoon tai siirtoverkkoon, jotta sille olisi osoitettavissa toimitusvelvollinen myyjä. Jos ostoyhteenliittymä on liittynyt Gasum Oy:n siirtoverkkoon, syntyy toimitusvelvollisuus Gasum Oy:lle, jolla on velvollisuus tehdä sopimus toimitusvelvollisuusmyyjänä myös ostoyhteenliittymän kanssa yhtäläisin ja samoin ehdoin kuin muidenkin asiakkaidensa kanssa.

Lausunto on tarkasteltavissa verkossa paikalla <http://www.energiamarkkinavirasto.fi/paatoksia.html>

Energiamarkkinaviraston lausunto Dnro 89/63/2001 27.6.2001

EMV:SSA TAPAHTUU

Sähkömarkkinalakiin ehdotettavat muutokset lausuntokierrokselle

Kauppa- ja teollisuusministeriön energiaosasto on kesän aikana lähettänyt lausuntokierrokselle luonnoksen sähkömarkkinalakiin ehdotettaviksi muutoksiksi. Ehdotetut muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2002 alusta. Eriyttämistä koskevat yritysraenteiden muutokset tulisi toteuttaa vuoden 2004 alkuun mennessä

Nykyisin sähkömarkkinalaissa edellytettyä kirjapidossa tehtävää laskennallista liiketoimintojen eriyttämistä esitetään tiukennettavaksi. Sähköverkkotoiminta tulisi eriyttää oikeudellisesti ja toiminnallisesti muusta sähköverkkotoimintaan liittymättömästä toiminnasta. Jakeluverkkotoiminnan oikeudelliseen ja toiminnalliseen eriyttämiseen olisi ryhdyttävä, kun 400 voltin jakeluverkon kautta siirretyn sähköenergian määrä on ollut vähintään 130 gigawattituntia vuodessa kolmena edellisenä kalenterivuotena. Tämän eriyttämisrajan soveltaminen johtaisi siihen, että yhtiöittämisvelvoite koskisi noin puolta jakeluverkkotoiminnan harjoittajista ja noin 90 % Suomen jakeluverkoissa siirretystä energiasta. Samalla sähkömarkkinalain eriyttämistä koskevat säännökset saatettaisiin vastaamaan sähkön sisämarkkinadirektiivin vaatimuksia.

Sähkömarkkinalakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Huoltovarmuuskeskus voisi vakavan tehopulan sattuessa ottaa käyttöön hitaan reservikapasiteetin sekä sen ylläpitoa ja käyttöön liittyvän järjestelmän.

Kolmantena muutoksena tehtäisiin, että sähkömarkkinalaki pantaisiin vastaamaan uudistuneen perustuslain säännöksiä. Muutokset liittyisivät erityisesti sähkömarkkinalain elinkeinon harjoittamista koskeviin säännöksiin sekä erinäisiin valtuutussäännöksiin.

Sähkömarkkinalakiin lisättäisiin järjestelmä-vastaavan sekä taseselvityksestä vastaavien

salassapitovelvollisuutta koskeva säännös sekä sitä tehostava rangaistussäännös.

Ehdotukset perustuvat - yhtiöittämistä lukuun ottamatta - kauppaja- ja teollisuusministeriön sähkömarkkinalain 5-vuotishuoltotyöryhmän tekemään valmistelutyöhön. Marraskuussa 2000 asetetun työryhmän tulee antaa loppuraporttinsa viimeistään 30.10.2001. Sähkömarkkinalakia koskevan muutosehdotuksen tekeminen ennen työryhmätyön päättymistä on osoittautunut tarpeelliseksi, sillä erityisesti vakavan tehopulan hoitoon tarkoitettua hidasta reservikapasiteettia koskevan järjestelmän aikaansaaminen vielä kuluvan vuoden aikana edellyttää etenemistä työryhmätyölle asetettua aikataulua nopeammin.

Yhtiökohtaiset tehokkuusluvut tietoverkossa

Energiamarkkinavirasto on laskenut jakeluverkkoliiketoimintojen uudet tehokkuusluvut vuoden 1999 tietoaineiston pohjalta ja lähettänyt ne yhtiöille tiedoksi 29.8.2001. Uusien tehokkuuslukujen laskennassa on otettu huomioon se palaute, jonka jakeluverkonhaltijat ovat antaneet edellisten (23.5.2001 lähetettyjen) lukujen johdosta. Yhtiökohtaiset tehokkuusluvut sekä niiden laskemisessa käytetty tietoaineisto ovat saatavilla tietoverkosta osoitteesta

www.energiamarkkinavirasto.fi/tilastot.html

Tehokkuuslukujen laskemisessa käytetty menetelmä on kuvattu Energiamarkkinaviraston julkaisussa Sähkönjakeluverkkoliiketoiminnan kustannustehokkuuden mittaaminen DEA-menetelmällä (EMV:n julkaisuja 1/2001). Julkaisu löytyy osoitteesta www.energiamarkkinavirasto.fi/lehdistotiedotteet.html

Muistio tehokkuuslukujen käytöstä sähkön siirtohinnoittelun kohtuullisuuden arvioinnissa löytyy samasta osoitteesta.

Fingrid Oyj:n sähkön siirron hinnoittelu oma-aloitteiseen tutkintaan

Energiamarkkinavirasto on käynnistänyt oma-aloitteisen selvityksen kantaverkonhaltija Fingrid Oyj:n sähkön siirtohinnoittelun kohtuullisuudesta. Energiamarkkinaviraston toiminnan olennaisena osana on sähkön siirron hinnoittelun valvonnan tehostaminen ja kehittäminen, jota virasto toteuttaa mm. oma-aloitteisten selvitysten avulla. Energiamarkkinavirasto on aikaisemmin selvittänyt menetelmää kantaverkkotoiminnan sähkön siirron hinnoittelun kohtuullisuuden arvioimiseksi. Tutkintaprosessi on alkuvaiheessa ja kantaverkkotoiminnan laajuudesta johtuen tutkinnan kesto on vaikea arvioida.

Tutkimushanke investoinneista sähkön siirron hinnoittelun valvonnassa.

Energiamarkkinavirasto on Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun kanssa käynnistänyt toukokuussa 2001 tutkimushankkeen investoinneista sähkön siirron hinnoittelun valvonnassa. Hankkeessa on tarkoitus selvittää, miten verkoston nykykäyttöarvo tulisi määrittää sekä miten investoinnit, poistot ja liittymismaksut vaikuttavat verkoston nykyarvoon.

Tutkimushanke jakaantuu useaan osatehtävään, joissa mm. määritetään tyypilliset pitäjät eri verkostokomponenteille sekä kriteerit investointien ja kulujen rajapinnalle, tarkastellaan investointien vaikutusta jälleenhankinta-arvoon sekä tutkitaan mahdollisuudet käyttää tuottolaskelmissa kulupohjaisen tarkastelun sijasta tasapoistoja. Lisäksi työssä määritetään periaatteet, joilla liittymismaksuja tulisi käsitellä verkon nykykäyttöarvoa ja siitä laskettavia tasapoistoja määritettäessä.

Työssä analysoidaan saatujen tulosten soveltuvuutta verkkotoiminnan kohtuullisen tuoton määrittämiseen tarkastellen eri toimintamallien etuja ja haittoja, riskejä ja ohjausvaikutuksia. Analysoinnin yhteenvedona tutkimusryhmä tekee ehdotuksen tulosten käytölle osana

verkkoliiketoiminnan sallitun tuoton määritysprosessia.

Tutkimushankkeesta vastaa Lappeenrannan teknillisessä korkeakoulussa professori Jarmo Partanen. Hanke valmistuu joulukuussa 2001.

Tutkimus häviösähkön määrittämisestä ja sen kohtuullisesta hinnoittelusta

EMV:n Teknillisen korkeakoulun sähköverkkolaboratorion kanssa käynnistämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää, onko mahdollista kehittää riittävän yksinkertainen las kentamalli, jolla yksittäisessä jakeluverkossa häviöihin kuluvan vuosienenergian määrä ja häviöiden ajallinen vaihtelu voitaisiin arvioida riittävällä tarkkuudella. Mallia kehitetään vertailemalla "tarkan" häviösimuloinnin ja eritasoisesti yksinkertaistettujen mallien antamia tuloksia. Tältä pohjalta arvioidaan, onko yksinkertaistetulla mallilla mahdollista päästä sellaiseen häviöiden määrittämistarkkuuteen, jota voitaisiin käyttää yhdenmukaisesti eri verkkoyhtiöissä.

Tutkimuksen toisena tavoitteena on kehittää häviösähkön hinnoittelua siten, että hinnoittelu olisi kohtuullista ja mieluummin markkinahintapohjaista hankittaessa häviösähkö paikalliselta myyjältä. Toisaalta tavoitteena on selvittää, onko häviösähkön hankinta mahdollista kilpailuttaa.

Tutkimuksen vastuuhenkilö on prof. Erkki Lakervi ja tutkijana toimii TKK:lla assistenttina työskentelevä DI Markku Kinnunen.

Energiamarkkinavirasto muutti Kamppiin

Energiamarkkinavirasto on siirtynyt uusiin toimitiloihin Helsingin Kamppiin. Uusi toimipaikka on linja-autoaseman ja hotelli Scandic Hotel Simonkentän lähituntumassa. Osoitteemme muuttuu 25.9.2001 lähtien, mutta muut yhteystiedot pysyvät ennallaan. Tervetuloa uusiin toimitiloihin !

Uudet yhteystietomme ovat:

Energiamarkkinavirasto
Annankatu 34-36 A 2 kerros
00100 HELSINKI

Puhelin (09) 6220 360
Telefax (09) 6221 911
www.energiamarkkinavirasto.fi

Energiamarkkinavirasto palveluksessanne

Johtaja Asta Sihvonen-Punkka
Puh. (09) 6220 3611

Sihteeri Seija Hautamäki
Puh. (09) 6220 3610

Sihteeri Tuija Sell
Puh. (09) 6220 3622

Oikeudelliset asiat

Johtava lakimies Arto Rajala
Puh. (09) 6220 3616

Lakimies Märten Hansson
Puh. (09) 6220 3617

Lakimies Tuula Gottleben
Puh. (09) 6220 3618

Tariffit

Ryhmäpäällikkö Antti Paananen
Puh. (09) 6220 3613

Ylitarkastaja Olli Saloranta
Puh. (09) 6220 3612

Ylitarkastaja Kari Lavaste
Puh. (09) 6220 3614

Ylitarkastaja Tapio Silvennoinen
Puh. (09) 6220 3619

Ylitarkastaja Veli-Pekka Saajo
Puh. (09) 6220 3623

Laskentaekonomi Mari Sipola
Puh. (09) 6220 3620

Tekniikka

Ryhmäpäällikkö Kenneth Hänninen
Puh. (09) 6220 3615

Ylitarkastaja Päivi Aaltonen
Puh. (09) 6220 3621

Verkkoinsinööri Martti Hänninen
Puh. (09) 6220 3624